

DI's idekatalog til en strategi for kritiske teknologier - en konkurrenceevnestrategi

Indledning og sammenfatning

Danmark og dansk økonomi står på et stærkt fundament. Vi har et højt velstandsniveau og et konkurrencedygtigt erhvervsliv. Men dette er ikke kommet af sig selv. Det skyldes modige og forudsigende politiske beslutninger, og ikke mindst et innovativt og stærkt dansk erhvervsliv. Men forude venter mange udfordringer, som sætter dansk og europæisk konkurrenceevne under pres. Derfor bliver vi nødt til at reformere vores samfund i takt med omverden og rammevilkårene omkring os ændres. Det gælder i særlig grad kritiske teknologier. Derfor har DI lavet et idekatalog for kritiske teknologier.

Forskning & udvikling og anvendelse af teknologier er helt afgørende for vores fremtidige konkurrenceevne, velstand og sikkerhed.

Europas konkurrenceevne for kritiske teknologier mister terræn

Den internationale konkurrence om teknologier er intensiveret, og især Kina og USA investerer kraftigt for at opnå en førende position, hvilket typisk fører til ulige konkurrenceforhold, uønskede afhængigheder, og geostrategiske positioneringer om markeder og råstoffer. Den ulige konkurrence fører til, at Danmark og resten af Europa mister yderligere terræn i forhold til Kina og USA. Det gælder både vores sikkerhed, men også virksomhedernes evne til at konkurrere om nye teknologier.

EU-kommissionen har opstillet 10 kritiske teknologier

EU-kommissionen har, som del af indsatsen for økonomisk sikkerhed, opstillet en liste med 10 kritiske teknologier, der anses for at være nøglen til fremtidens sikkerhed, vækst og indflydelse. DI oplever, at der i EU Kommissionen er et stigende ønske om at beskytte og fastholde Europæiske virksomheder, som arbejder med kritiske teknologier. DI kan godt forstå, at der kan være forhold, hvor teknologiernes potentiale for at forandre samfundet, risiko for at teknologierne vil have negativ indflydelse på vores sikkerhed eller vil være i modstrid mod grundlæggende menneskerettigheder kan føre til behov for beskyttelse og regulering.

Regulering skal støtte forskning, udvikling og anvendelse af kritiske teknologier

Men truslen herfra skal afvejes mod, at danske og europæiske virksomheder risikerer, at der lægges yderligere bånd på deres

konkurrencekraft. Regulering skal ikke begrænse Europas muligheder for at forske i, udvikle og anvende den teknologiske udvikling.

Danmark og Europas sikkerhed beror på virksomhedernes konkurrencekraft.

Forskning, udvikling og anvendelse af kritiske teknologier kan ikke lade sig gøre uden, at Danmark og Europa er konkurrencedygtigt med resten af verden. Danmark og Europas sikkerhed beror på virksomhedernes konkurrencekraft.

Danmarks velstand bygger på global handel

Danmarks velstand bygger på vores evne til at handle med resten af verden. Danmark er en lille og åben økonomi, der er dybt afhængig af fri global handel. Teknologi udvikles og handles globalt. De næres gennem samarbejde, ofte over landegrænser og afhænger af, om de kan afsættes rundt om i verden. Det er derfor DI's holdning, at Danmark og resten af Europa ikke kan skærme os fuldstændig af over for resten af verden.

Europas globale konkurrenceevne er central

Et stærkt Danmark med gode konkurrenceforhold kan ikke ses uafhængigt af resten af Europa. Danmark kan ikke blive en vinder i en region af verden, der lukker om sig selv, og hvor det bliver sværere at være i for virksomhederne. DI støtter derfor også op om anbefalingerne fra virksomhedsforum for globale risici, der sætter fokus på Danmarks globale konkurrenceevne.

Tilbageholdenhed med regulering

Regeringen bør generelt være tilbageholden med at regulere teknologierne, da det kan hæmme forskningen i samt udvikling og anvendelsen af kritiske teknologier. Det gælder f.eks. kvanteteknologi, der fortsat er på et meget umodent stadie. Der er brug for frie rammer til at efterprøve teknologien. I dag regulerer vi allerede meget omkring sikker anvendelse, GDPR, AI Act, Data Act osv.

En strategi for kritiske teknologier bør være en konkurrenceevnestrategi

En strategi for kritiske teknologier bør derfor også være en strategi, der øger virksomhedernes konkurrenceevne og fremmer forskning i, udvikling og anvendelse af kritiske teknologier i Danmark og resten af Europa. Fastholdelse af kritiske teknologier i Europa skal bygge videre på vores høje vidensniveau.

DI's input til en ny dansk teknologistrategi

Dette positionspapir udgør DI's indspil til Erhvervsministeriet til en dansk strategi for kritiske teknologier gennem hele værdikæden fra forskning til udvikling til anvendelse og markedsgørelse.

Fokus på AI, kvante, chips og bioteknologier

Positionspapiret er kommet til verden på baggrund af en række interview og workshops med DI's medlemsvirksomheder og udvalgte forskningsinstitutioner, der har indgående kendskab til teknologierne i en dansk og international sammenhæng. Indspillet tager

udgangspunkt i EU-kommissionens liste over 10 kritiske teknologier med fokus på de fire højest prioriterede teknologier; mikrochipteknologier, AI, kvanteteknologi og bioteknologier.

Mikrochips er fundamentet for den digitale transformation

Mikrochips er afgørende for danske virksomheders globale konkurrenceevne og vi har i Danmark dygtige ingeniører, som designer chips. Vi har i Danmark en international styrkeposition på kvantechips, som vi skal fastholde og udbygge, så vi kan tiltrække globale virksomheder til landet, dygtige hoveder og udbygger den generelle styrkeposition på kvanteteknologi i landet. Vi skal ikke satse på kendte og velfunderede chipteknologier, for der er allerede stærke industrier flere steder i verden. Vi skal bruge EU Chips Act til at drive innovation i chips- og elektronikbranchen i Danmark og etablere højt specialiserede virksomheder og arbejdspladser med den vision at skabe en ny kvanteindustri i landet.

Danmark skal opbygge en global kvanteindustri

Kvanteindustrien er endnu i sin spæde fase og teknologien er fortsat meget umoden på tværs af kvantecomputere, kvantesensorer og kvantekommunikation. Men under overfladen foregår der et voldsomt teknologikapløb om at omsætte forskning til løsninger der kan anvendes i erhvervslivet og militært – og udviklingen går ordentlig stærkt.

Regeringens kvantestrategier er gode og indholdet er de rigtige, og derfor er det centralt, at vi får en dybdegående og hurtig implementering af strategierne. Det er afgørende for udbygning af den danske kvanteindustri, at der i Europa sker en fælles udviklingen af teknologien og der investeres massivt i kvanteinfrastruktur, som gør forskere og virksomheder i stand til at udvikle deres kvanteløsninger. Her vil en pilotlinje for kvantechips være oplagt, men der er også behov for adgang til kvantecomputere, mulighed for at arbejde med avancerede materialer og investeringer i udvikling af kvantesoftware og -algoritmer.

Fokus på stærkere AI-infrastruktur

Danmark og Europa har verdensklasseforskningsmiljø inden for AI men halter alligevel bagefter i den globale AI-konkurrence. Der findes mange AI-løsninger i dag, men kun et begrænset antal af dem når det modenhedsniveau og udbredelse, der er nødvendig for at løse reelle problemer. Den største umiddelbare risiko er, at Danmark og Europa vil halte efter AI-udvikling, implementering og forretningsanvendelse og dermed gå glip af både produktivetsgevinster og økonomisk værdi.

Hvis danske SMVer skal kunne konkurrere med internationale konkurrenter om innovative AI-løsninger, er det vigtigt at sikre bedre adgang for SMVer og forskere til AI-infrastruktur som databehandling i supercomputere, cloud-infrastruktur, udvikling og træning af AI-modeller, udvikling af AI-applikationer og implementering. Dertil kommer også vigtigheden af at investere i forskning og udvikling til at modne AI-løsninger, sikre effektiv og innovationsvenlig implementering af regler ved at give virksomheder et enkelt kontaktpunkt og gøre det nemmere for virksomheder at få adgang til kvalificeret arbejdskraft.

Danmark skal fastholde styrkeposition inden for biosolutions

Danmark har en helt særlig styrkeposition inden for biosolutions, hvor virksomhederne leverer løsninger i overgangen fra fossil økonomi til en mere bæredygtig fremtid. Den største enkeltstående risiko er, at Danmark mister sin styrkeposition, og at danske biosolutions-virksomheder får sværere og sværere ved at få innovative løsninger på det europæiske marked.

Derfor er det en vigtig prioritet for sektoren at forsætte prioriteringen af forsknings- og udviklingstiltag, øge adgangen til opskaleringsfaciliteter og sikre tilstrækkelig kvalificeret myndighedsrådgivning og hurtigere godkendelser ved introduktion af nye grønne løsninger.¹

Økonomiske konsekvenser

Økonomiske konsekvenser

DI's input til en strategi for kritiske teknologier giver nogle konkrete bud på, hvordan man i Danmark og på EU-plan kan forbedre rammevilkårene for udvikling og forskning i kritiske teknologier og dermed få skabt flere konkurrencedygtige danske og europæiske virksomheder.

En række af forslagene omhandler omprioriteringer af eksisterende midler inden for fx forskningsreserven, mens andre vil have provenumæssige konsekvenser for det offentlige. I DI's 2030-plan er der anvist finansiering til de forslag, som har provenumæssige konsekvenser. DI's input til et mere velstående og konkurrencedygtigt samfund kan findes i DI's 2030-plan [her](#).

DI's input til en strategi for kritiske teknologi fordeler sig på følgende temaer, som er yderligere gennemgået nedenfor:

¹ Gennem European Biosolutions Coalition har DI givet en række anbefalinger til, hvad der skal til for at styrke konkurrenceevnen for danske og europæiske biosolutions producenter. De kan læses [her LINK](#).

1. Invester i forskning og udvikling af kritiske teknologier
2. Øg adgangen til kapital til finansiering i kritiske teknologier
3. Øg hjemtaget af EU-midler
4. Fjern administrative byrder – mindre regulering
5. Øg adgangen til kvalificerede medarbejdere
6. Partnerskaber med ligesindede skal fremmes
7. Gøre op med ulige konkurrencevilkår
8. Øg adgangen til kritiske råstoffer
9. Virksomhedernes IP-retigheder skal sikres
10. Det skal være nemmere at dele data.

Overblik over forslag til politiske initiativer

1. Invester i forskning og udvikling af kritiske teknologier	Teknologi				
	Mikrochips	Kvante	AI	Biotek	
Afsæt 1½ mia. til forskning og teknologimodning i kritiske digitale teknologier	-----x-----				
Indfør et permanent FOU-fradrag på 130 pct.	-----x-----				
Styrk virksomhedernes forskning og innovation i nye chipapplikationer	x	x	x		
Biosolutions bør være en del af det fremtidige horizon-program				x	
Opstil offensiv og hurtig klarhed om danske prioriteringer i EU-programmer	-----x-----				
Opstil national strategi for test- og demonstrationsfaciliteter	-----x-----				
DK som europæisk center of excellence for afprøvning og godkendelser af innovative biosolutions				x	
Der skal sikres adgang til opskaleringsanlæg				x	
Let virksomhedernes adgang til AI-faciliteter i hele EU			x		
Danmark skal udvikle fremtidens kvantesikre kryptografiløsninger		x			
EU skal udarbejde en fælles kvantestrategi		x			
Harmonisér processer og vilkår for teknologioverførsel mellem universiteter og virksomheder	-----x-----				
Styrk mikrochipuddannelserne	x	x	x		
2. Øg adgangen til kapital til finansiering i kritiske teknologier	Teknologi				
	Mikrochips	Kvante	AI	Biotek	
Fjern kildeskatten på udbytter for institutionelle porteføljeinvesteringer	-----x-----				
Etabler en fond målrettet 'later stage venture' i deep tech	-----x-----				
Etabler et blended finance-instrument	-----x-----				
Opstil køreplan for AI i Europa			x		
3. Øg hjemtaget af EU-midler	Teknologi				
	Mikrochips	Kvante	AI	Biotek	
Fastsæt konkret mål for at øge hjemtag	-----x-----				
Ministerier og styrelser skal prioritere rollen som contact-point	-----x-----				
Gør op med modregningsmodellen	-----x-----				
Skab incitament for virksomheder til at søge EU-programmer	-----x-----				
EU-kommissionen skal afbureaukratisere ansøgningsprocesserne	-----x-----				
Øg hjemtag og etabler en dansk kvantepilotlinje	x	x			

4. Fjern administrative byrder – mindre regulering	Teknologi				
	Mikrochips	Kvante	AI	Biotek	
Sæt reduktionsmål for virksomhedernes administrative byrder	-----X-----				
Tempo på godkendelser skal være topprioritet i EU	-----X-----				
Etabler one-stop-shop for godkendelser	-----X-----				
Sikre ensartethed blandt EU-landene i håndtering af tilladelser til eksport af dual-use produkter mv.	-----X-----				
Hurtigere sagsbehandling af eksportkontROLSager	-----X-----				
Etabler en AI EU'one-stop-shop for lovgivningstjek			x		
Virksomhederne sikres adgang til myndighedsrådgivning og hurtigere godkendelser				x	
5. Øg adgangen til kvalificerede medarbejdere	Teknologi				
	Mikrochips	Kvante	AI	Biotek	
Bedre adgang for internationale medarbejdere ved overenskomstdækket arbejde	-----X-----				
Simplere regler for beskatning af medarbejdere fra udlandet	-----X-----				
Afskaf det nye loft over virksomhedernes høje lønninger	-----X-----				
6. Partnerskaber med ligesindede skal fremmes	Teknologi				
	Mikrochips	Kvante	AI	Biotek	
International 'kritisk teknologi rådgivning' skal løfte Danmarks strategiske partnerskaber	-----X-----				
Speed processen for harmonisering af standarder op	-----X-----				
Åben dør-politik for virksomheder	-----X-----				
7. Gøre op med ulige konkurrencevilkår	Teknologi				
	Mikrochips	Kvante	AI	Biotek	
EU skal bruge sine handelsdefensive instrumenter	-----X-----				
8. Øg adgangen til kritiske råstoffer	Teknologi				
	Mikrochips	Kvante	AI	Biotek	
EU skal udbygge sit netværk af kritiske råstofpartnerskaber	-----X-----				
Bedre adgang til finansiering samt hastighed i forenkling og strømlining af tilladelser til strategiske råstofprojekter	-----X-----				
Flere investeringer i forskning, innovation og bedre muligheder for genanvendelse af metaller	-----X-----				

9. Virksomhedernes IP-rettigheder skal sikres	Teknologi				
	Mikrochips	Kvante	AI	Biotek	
EU skal sikre et gunstigt IP-miljø	-----X-----				
EU bør som minimum fastholde den regulatoriske databeskyttelsesperiode på 8 år i lægemiddelpakken	-----X-----				
EU bør sikre højere kvalitet og hurtigere tempo i godkendelserne af ansøgninger om rettigheder	-----X-----				
10. Det skal være nemmere at dele data	Teknologi				
	Mikrochips	Kvante	AI	Biotek	
EU skal gå videre med dataspaces	-----X-----				
Bedre vejledning og rådgivning om dataspaces til især SMV	-----X-----				
Ikke mere lovgivning om datadeling	-----X-----				

1. Investér i forskning og udvikling af kritiske teknologier

Danmark sakker bagud, når det kommer til forskning og udvikling. I Danmark har vi i mange år holdt fast i målsætningen om, at offentlige og private investeringer i forskning og udvikling samlet skal udgøre 3 pct. af BNP. Men mange af landene omkring os investerer langt mere i forskning og udvikling. Det begrænser den teknologiske vækst og udvikling i Danmark, og vi sakker bagud, når det kommer til opfindelse og udvikling af nye avancerede teknologier.

Grundforskning skal omsættes til forretning

Derudover bør vi øge fokus på at kommercialisere forskningen, så den skaber reel værdi for erhvervsudviklingen og samfundet.

Det er helt afgørende, at Danmark bliver en del af den teknologiske udvikling inden for kritiske digitale teknologier. Digitale teknologier er centrale for vores lands konkurrencekraft på tværs af brancher. Og selvom Danmark i dag er et af de mest digitaliserede lande i verden, så halter vi alvorligt efter andre lande, når det kommer til offentlige investeringer i udvikling af fremtidens kritiske digitale teknologier.

Forskning og udvikling i erhvervslivet forudsætter desuden, at vi har gode uddannelser. Der er vedvarende behov for at styrke vores STEM-uddannelser, så vi har den højeste kvalitet og flere søger ind på uddannelserne.

DI foreslår:	Investér i forskning og udvikling
Regeringen bør arbejde for, at:	
<ul style="list-style-type: none">• Der bør afsættes 1,5 mia. kr. til forskning og teknologimodning i kritiske digitale teknologier. Regeringen bør årligt investere mindst 1,5 mia. kr. i forskning og udvikling inden for kritiske digitale teknologier som en del af forskningsreserven. Herunder særligt inden for kunstig intelligens, kvanteteknologi, microchips og andre væsentlige teknologier. Midlerne skal f.eks. udmøntes via Innovationsfondens Grand Solutions- og InnoBooster-programmer. Midlerne skal derudover styrke de datalogiske forskningsmiljøer på universiteterne, så de kan udanne flere IT-specialister, som der er markant efterspørgsel efter i erhvervslivet.• Indfør et permanent FoU-fradrag på 130 pct. Regeringen skal fra 2025 hæve FoU-fradraget til 130 pct. uden loft for at tilskynde til mere innovation og teknologisk udvikling, herunder inden for produktionsteknologier, -processer og metoder.• Styrk virksomhedernes forskning og innovation i nye chipapplikationer indenfor chipdesign og -produktion med henblik på at udvikle nye chipapplikationer. DI foreslår at afsætte 15 mio.	

kr. af om året hos innovationsfonden. Midlerne matches 1-1 af EU Kommissionen.

- **Biosolutions bør være en del af det fremtidige Horizon-program.**
- **Opstil offensiv og hurtig klarhed om danske prioriteringer i EU-programmer** Ved EU-programmer som f.eks. EU Chips Act med attraktive matchfinansierings programmer på 1:1, skal den danske stat **være langt hurtigere og offensiv i forhold til at skabe klarhed over danske prioriteringer**, så virksomheder og forskningsinstitutionerne kan få del i de mange penge og udvikle fremtidens teknologier.
- **Opstil national strategi for test- og demonstrationsfaciliteter.** En national strategi skal understøtte udviklingen af test- og demonstrationsfaciliteter således, at danske virksomheder har adgang til state-of-the-art faciliteter til produktudvikling.
- **Danmark som europæisk center of excellence for afprøvning og godkendelse af innovative biosolutions.** Danmark skal udvikle sig til en verdensførende biosolutions-hub, hvor både europæiske og internationale virksomheder søger hen for at ansøge om godkendelser, rådgivning og i sidste ende etablering, på grund af kombinationen af vores unikke biosolutionsmiljø, økonomiske sikkerhed og velfærdssamfund. Dette forudsætter også et kompetenceløft af myndighedspersoners viden om biosolutions.
- **Der bør sikres adgang til opskaleringsanlæg** til startups og scaleups (til fermentering og bioraffinering), så de i Danmark kan få adgang til faciliteter til at opskalere deres løsninger hele vejen fra TRL 1 til TRL 10 (fra grundforskning til moden anvendt teknologi).
- **Let virksomhedernes adgang til AI-faciliteter i hele EU.** SMV'erne skal have lettere adgang til AI-infrastruktur som supercomputere, rådgivning, datahåndtering mv., så flere virksomheder kan opbygge kompetencer og eksperimentere med anvendelse og udvikling af AI.
- **Danmark skal udvikle fremtidens kvantesikre kryptografiløsninger.** Regeringen skal benytte EU Kommissionens henstilling om implementering af kvantesikker kryptografi i den offentlige sektor og kritiske infrastrukturer til erhvervsudvikling i kvanteindustrien, hvor danske virksomheder kan levere fremtidens løsninger.
- **EU skal udarbejde en fælles kvantestrategi** som skal omsætte grundforskning til kommerialisering af teknologien i forbindelse med det danske EU formandskab. Strategien skal sætte retningen for, hvordan EU som enhed kan udvikle fremtidens kvanteteknologier for at udnytte styrkepositioner i de forskellige medlemslande. Formålet med strategien er at samordne de mange forskellige digitale programmer med fokus på teknologimodning af kvanteteknologi, og etablering af infrastruktur, så der kommer en langsigtet og målrettet plan for kvanteområdet.
- **Harmonisér processer og vilkår for teknologioverførsel mellem universiteter og virksomheder.** Universiteternes arbejde

med teknologioverførsel og IP-rettigeheder skal understøtte erhvervslivets investeringer i den videre udvikling af nye opfindelser fra universiteterne.

Virksomheder og forskere oplever i dag, at der er stor forskel på, hvordan universiteterne håndterer IP-rettigeheder. Samtidig kan sagsprocesserne være langvarige og opleves uigenemskuelige, og dette vanskeliggør kommercialiseringen af nye opfindelser.

Det er ikke intentionen, at universiteterne skal søge at styrke deres økonomi via arbejdet med opfindelser og patentrettigheder. Det er vigtigt, at universiteternes arbejde med teknologioverførsel organiseres med dette formål.

- **Styrke mikrochipuddannelserne** på universiteterne med et permanent rammeløft af området og gennemfør en brandingstrategi sammen med universiteterne og industrien, som skal gøre området mere attraktivt i de uddannelsessøgendes øjne.

2. Øg adgangen til kapital til finansiering af kritiske teknologier

Adgang til finansiering og kapital er et afgørende konkurrenceparameter for virksomheder og et afgørende element for konkurrenceevnen og samtidig reducere EU's strategiske afhængighed af andre lande og regioner.

Forskning skal omsættes til levedygtige løsninger

Det er afgørende for særligt deep tech virksomheder at have adgang til den nødvendige kapital fra etableringsfasen og videre i 'later stage venture'. Dette skyldes, at mange deep tech inden for de kritiske teknologier befinder sig omkring grundforskning, og der er et stort behov for at foretage massive investeringer i at omsætte forskning til levedygtige løsninger hos slutbrugerne.

I Danmark er der umiddelbart god adgang for mindre virksomheder, men der er behov for at øge mængden af den tilgængelige kapital. EIFO's matchlån gør, at de private investorer kan gearere deres investering med et matchlån (start-, business angel- og early engagement lån) fra EIFO og dermed bedre tilvejebringe kapital. Lånene har været meget populære hos iværksættere og investorer, hvor det under BA-ordningen er de godkendte business angels, der udvælger, hvilke virksomheder, der skal investeres i.

Mangel på fonde, der skal accelerere startups til scaleups

Dog mangler vi i Danmark fonde, som skal accelerere startups, så de bliver til scaleups. Når majoriteten af investorer bliver udenlandsk, vil der nemlig typisk ske det, at virksomhedens hovedsæde flytter til udlandet – der hvor investorerne er bosiddende. Virksomhederne skal kunne få investeringer på trecifrede millionbeløb (b- og c-runder) i Danmark. De eksisterende venturefonde har behov for en fond, som kan tage deres investeringer videre fra deres a-runder. EIFO skal

altid investere sammen med det private og tanken med en growth fond er netop også, at pensionselskaber og family offices investerer i fonden.

DI foreslår:	Øg adgangen til kapital
<p>Regeringen bør arbejde for, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fjern kildeskatten på udbytter for institutionelle porteføljeinvesteringer. Danske og udenlandske investorer pålægges i dag kildeskat på de udbytter de måtte have af deres investeringer. Denne skat, der særligt rammer såkaldte Collective Investment Vehicles (CIV'er), er relativt unik i international sammenhæng og er med til at hindre adgangen til kapital for danske virksomheder. • Etablere en fond målrettet 'later stage venture' i deep tech. Der findes reelt ikke et marked for growth funds i Danmark med en market cap i omegnen af 10 mia. kr. Fonden kan medvirke til, at vi i Danmark bedre kan holde på succesfulde start-ups, som i dag enten får en investering af den udenlandsk fond eller bliver børsnoteret i udlandet. Der er gode initiativer i gang med at styrke virksomhedernes adgang til venturefinansiering i iværksætterstrategien. Dog er det uhensigtsmæssigt at fonden kun fokuserer på 'grønne teknologier' – den skal også omfavne kritiske teknologier. Det skal undersøges om fonden kan etableres i partnerskab med finansielle institutioner og pensionskasser. Det skal ligeledes undersøges om muligheden for at staten tager en større risiko for at tilskynde privatkapital til at deltage. • Etablere et blended finance-instrument. Innovationsfonden og EIFO bør i fællesskab etablere et instrument til særligt perspektivrige deep tech start-ups, der kombinerer og hurtigt udmønter både tilskud og lån samt evt. egenkapital. Det skal muliggøre, at virksomhederne får de bedst mulige vilkår for at vokse uden, at de skal søge om finansiering flere steder. • Opstil køreplan for AI i Europa. Der bør etableres konkrete praktiske mål i Europa – med klare og korte investeringsforløb og strategier til at tiltrække kapital til både innovation, udvikling og kommercialisering af AI. 	

Pas på med screening af virksomhedernes investeringer

EU-kommissionens strategi for økonomisk sikkerhed skal fremme europæiske virksomheders konkurrenceevne og indgå internationale samarbejder under hensynet om at beskytte Europas interesser. DI er imidlertid betænkelig ved, at EU-kommissionen lægger op til screening af europæiske virksomheders investeringer i tredjelande, da det risikerer at hæmme europæiske virksomheders globale konkurrencekraft samt deres muligheder for at indgå i globale innovationssamarbejder.

Det danske samfund er igennem årtier blevet stadig mere velstående som følge af handel med udlandet baseret på frihandel og ensartede vilkår. Det udfordres i stigende grad af mere protektionisme og fokus på sikkerhed fra vores handelspartnere uden for EU. Det kommer blandt andet til udtryk ved øget brug af statsstøtte anført af USA og Kina. Som modsvar har EU vedtaget regler, der muliggør øget brug af statsstøtte i EU. Men i et forsøg på at skabe ensartede konkurrencevilkår ud af EU, udfordrer de nye muligheder ensartede konkurrencevilkår på det indre marked.

Konkurrence vindes ikke på statsstøtte

Det er vigtigt at slå fast, at konkurrencen om fremtidens teknologier ikke kan vindes på statsstøtte. Adgang til statsstøtte fører ofte til ulige konkurrence. Det er typisk store EU-lande, der har mest gavn af statsstøttetilbud og dermed også virksomheder fra disse lande, der modtager mest statsstøtte. Det skaber ulige konkurrencevilkår mellem europæiske virksomheder.

Statsstøtte bør altid være midlertidig og målrettet for ikke at fordreje konkurrencevilkårene mere end højest nødvendigt. Det skal EU's regler for statsstøtte sikre. Det kan således ikke støttes, at EU's midlertidige statsstøtteregler bliver forlænget udover 2025.

Øg hjemtaget af EU-midler

3. Øg hjemtaget af EU-midler

Danmark og danske virksomheder har mulighed for at hjemtage og søge om midler i EU's konkurrenceudsatte fonde, der skal støtte innovation, teknologiudvikling og vækst til produktudvikling i EU's medlemslande. Rundt omkring i Europa vinder nationale statsstøttetiltag indpas, og vi ser desværre et begyndende statsstøtteræs i Europa, som vi i Danmark ikke kan vinde. Desto vigtigere bliver derfor adgangen til EU's konkurrenceudsatte midler – også for danske virksomheders konkurrenceevne. Der er et betydeligt uforløst potentiale for danske virksomheder.

Danske virksomheder skal tilskyndes at ansøge om EU-projektmidler til deres forsknings-, udviklings- og innovationsarbejde. Dog sker det, at gode ansøgninger til EU-programmerne ikke opnår finansiering til deres projektforslag fordi, der er et meget stærkt ansøgerfelt. Det foreslår, at man bør se på at skabe incitamentsstrukturer, der øger virksomheders og forskeres interesse for at søge EU-funding gennem Horizon-, EU Chips Act-, Connecting Europe facility 2- og Digital Europe-programmerne inden for de kritiske teknologier, kvante, microchips, AI og bioteknologier.

DI foreslår:	Øg hjemtaget af EU-midler
<p>Den danske regering skal styrke indsatsen for at øge hjemtaget af EU-midler. Herunder skal regeringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fastsætte konkret mål for at øge hjemtaget af direkte finansiering forvaltet af EU-kommissionen. • Ministerier og styrelser skal prioritere rollen som contact-point. • Gør op med modregningsmodellen, så hjemtaget af forskningsmidler ikke længere modregnes i det statslige forskningsbudget. • Skab incitament for virksomheder til at søge EU-programmer. Skab incitament for virksomhederne til at søge Horizon og Connecting Europe og Digital Europe programmerne, for de kritiske teknologier. Det kan f.eks. være, at hvis man har en god og kvalificeret ansøgning og den ikke finanseres af EU, så kan man se ind i nationale midler efter norsk forbillede. Derved øges succesraten, følgelig incitament og motivation for at ansøge. • EU-kommissionen skal afbureaukratisere ansøgningsprocesserne. Kommunikerer tidligt og tydeligt om tematiske fokus for ansøgningsrunderne og optimerer tiden i Time-to-Grant. • Øge hjemtag og etablere en dansk kvantepilotlinje, så forskere og virksomheder kan eksperimentere med prototype fabrikation for first-of-a-kind teknologier. Formålet med pilotlinjer er at lukke gabet fra lab-to-fab. Initiativet vil styrke det danske mikrochips-økosystem med udvikling af højt specialiseret viden og kundskaber til produktion af kvantechips. <p><i>DI har udarbejdet et samlet sæt af anbefalingerne til at øge hjemtaget af EU-midler til danske virksomheder (LINK).</i></p>	

4. Fjern administrative byrder – mindre regulering

EU-lovgivning er unødigt kompleks at efterleve, den bliver kontrolleret forskelligt på tværs af landegrænser og processerne til at få godkendt nye løsninger er for langsomme. Virksomhederne er svækket af, at EU er alt for lang tid om at gennemføre initiativer, der gør det nemmere at drive virksomhed i Europa.

Teknologierne har forskellige risikograder -

Udvikling og brugen af teknologierne indebærer forskellige risici, men både mellem og inden for hver enkelt af teknologierne er risiciene væsentligt forskellige. Man skal derfor være meget påpasselig med at lægge fælles krav ned over de forskellige kritiske teknologier.

F.eks. når man arbejder med bakterier, enzymer og dyb teknologi til blandt andet fødevarer, skal høje sikkerhedsstandarder selvfølgelig overholdes som producent. Det er der passende regler for. Til gengæld bør man være varsom med, at beskyttelsen af kritiske

teknologier inden for biosolutions kommer til at fylde disproportionalt for meget i forhold til at få produkterne på markedet og ud til forbrugerne og som ikke vejes op imod de mange fordele i fht. både bæredygtighed og sundhed, som biosolutions kan have. Dette forsinkes vejen til markedet i EU ekstremt meget.

Ved regulering skal det være transparent

Indføres der regulering er det vigtigt, at reglerne er transparente, så virksomhederne kan indrette sig derefter.

DI foreslår:	Fjern administrative byrder – mindre regulering
<p>Regeringen skal arbejde for, at det bliver nemmere at være virksomhed. Konkret skal regeringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sætte et reduktionsmål for administrative byrder, der som minimum svarer til EU-kommissionens reduktionsmål på 25 pct. blandt andet gennem fuld indførsel af automatisk erhvervsrapportering, oprydning i nationale særregler og administrative byrder samt arbejde for, at EU-kommissionen sætter handling bag deres. • Tempo på godkendelser skal være en topprioritet i EU. Det skal være på EU's dagsorden under den næste EU-kommission, 2024-2029. Herunder bør EU-kommission udvikle en ny horisontal rammelovgivning for hurtigere godkendelser af biosolutions, der sikrer hurtigere time to market. Derudover skal de nationale godkendelsesprocesser strømlines og standardiseres på tværs af EU-medlemslande for at styrke europæiske virksomheders konkurrencekraft. • Etablere en one-stop-shop for godkendelser for virksomhederne i forbindelse med etablering og udvidelse af produktionsfaciliteter for kritiske teknologier. • Sikre ensartethed blandt EU-landene i håndtering af tilladelser til eksport af dual-use produkter mv. Større ensartethed blandt EU-medlemslandene i håndteringen af tilladelser til eksport af dual-use produkter og bedre vejledning om, hvornår det er påkrævet at bruge slutbruger-erklæringer i situationer, hvor man ikke skal ansøge om eksport, fordi modtager er i en anden EU-medlemsstat. Dette bør være i overensstemmelse med andre medlemsstaters praksis. • Hurtigere sagsbehandling af eksportkontROLSager i ERST, FMI og JM. Erhvervsstyrelsen, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse samt Justitsministeriet bør prioritere de nødvendige ressourcer til at nedbringe lange sagsbehandlingstider, der p.t. forsinkes dansk eksport og forringer danske virksomheders konkurrenceevne. • Etabler en EU 'one-stop-shop' for lovgivningstjek. Sørg for, at AI ACT og Data ACT implementeres på en enkel og harmoniseret måde i hele EU. Det er afgørende, at europæiske AI virksomheder ikke underlægges strengere regler end globale konkurrenter. Virksomhederne bør have et enkelt kontaktpunkt, hvor de kan kontrollere om deres AI-model er lovlig. 	

- **Virksomhederne sikres adgang til myndighedsrådgivning og hurtigere godkendelser**, der vedrører introduktion af innovative biosolutions på det europæiske marked, herunder en forenkling af fortolkningen af nuværende europæiske regler.

DI har udarbejdet et samlet sæt af anbefalingerne til at øge tempoet for godkendelser [LINK](#) og en bedre og mere robust EU-regulering [LINK](#)

Stor forskel i administration af reglerne om Dual-Use

Selvom eksport af dual-use produkter er reguleret af et samlet regelsæt i EU i form af Dual-Use Forordningen, er der stor forskel på, hvordan de forskellige medlemsstater håndterer den i praksis. Det er et faktum, at nogle medlemsstater er langt mere rundhåndede med at give tilladelser end andre. Danmark er i den absolut restriktive ende af skalaen. Det giver de facto danske virksomheder en konkurrencemæssig ulempe.

5. Øg adgangen til kvalificerede medarbejdere

Adgang til kvalificerede medarbejdere er helt afgørende for danske virksomheder og den mangel, som både private og offentlige arbejdsgivere oplever lige nu, er ikke et midlertidigt problem. Udvikling og anvendelse af kritiske teknologier forudsætter, at der er tilstrækkeligt med dygtige medarbejdere på alle niveauer. Men det er især kritisk i fht. de allerdygtigste.

Internationale medarbejdere har spillet en helt central rolle for fremgangen i beskæftigelsen og i erhvervslivet de seneste ti år. Imidlertid forventes der fremover langt større konkurrence om den tilgængelige arbejdskraft i EU grundet demografisk modvind mange steder i EU. Andre EU lande som f.eks. Tyskland har allerede indført attraktive og målrettede ordninger for at tiltrække mere international arbejdskraft udenfor EU. Det er derfor nødvendigt, at Danmark får et større udsyn og skaber bedre muligheder for at rekruttere bredere end i dag.

DI foreslår:	Øg adgangen til kvalificerede medarbejdere
<p>Regeringen skal arbejde for, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedre adgang for internationale medarbejdere ved overenskomstdækket arbejde. Det skal være nemmere at rekruttere medarbejdere uden for EU. Personer fra lande uden for EU skal kunne få adgang til det danske arbejdsmarked, hvis de får tilbudt overenskomstdækket arbejde. • Simplificer reglerne for beskatning af medarbejdere rekrutteret fra udlandet Skattereglerne bør understøtte danske virksomheders behov for at kunne tiltrække, modtage og fastholde højt kvalificeret arbejdskraft rekrutteret fra udlandet. 	

Betingelserne for at anvende bruttoskatteordningen kan f.eks. gøres simplere. For nøglemedarbejdere bør der kunne bortses fra kort periode som begrænset skattepligtig til Danmark på samme måde som for forskere, og aktieløn eller anden form for B-skattepligtig aflønning bør kunne tælles med i vederlaget.

Desuden bør skattereglerne, når udenlandsk rekrutterede medarbejdere flytter fra Danmark igen, simplificeres ved f.eks. at fritage disse medarbejders urealiserede kapitalgevinster for avanceskat på linje med, hvad der gælder for aktier, og fritage dem for lagerbeskatning af deres udenlandske investeringer (begge dele i op til syv år).

- **Afskaf det nye loft over virksomhedernes fradrag for høje lønninger.** Siden 2023 har det ikke længere været muligt at opnå fradrag for høje lønninger i selskabsskatten. Det medfører konkret, at den del af en medarbejders bruttoløn, der overstiger ca. 7,7 mio. kr. om året ikke længere vil kunne fradrages når en virksomhed skal betale selskabsskat, sådan som det er fast praksis for lønningsomkostninger. Loftet medvirker væsentligt til at forringe virksomheders mulighed for at tiltrække og fastholde nøglemedarbejdere med stor international mobilitet.

I DI's 2030-plan fremgår en række yderligere forslag, der øger arbejdsstyrken. Den kan findes [her](#).

6. Partnerskaber med ligesindede skal fremmes

Det er afgørende for virksomhederne, at de har adgang til velfungerende markeder, hvor de let og simpelt kan handle med hinanden, tilgå viden og købe og sælge teknologi.

De senere år har vist, at virksomhederne også bliver ramt på udfordringer i deres leverandørkæder og i deres produktionsled. Det er vigtigt, at vi også formår at åbne dørene for kritiske led i forsyningskæder for virksomhederne. Det har store konsekvenser, hvis kritiske komponenter ikke kommer frem eller produktionstrin ikke kan lade sig gøre og det kan i visse henseender være vanskeligt for virksomhederne selv at gøre noget ved det.

Der skal være gode forudsigelige rammer, som virksomheder og forskningsinstitutioner kan forholde sig til, så de ikke kommer på usikker grund, når de handler og samarbejder med andre.

DI foreslår:	Partnerskaber med ligesindede skal fremmes
Regeringen bør arbejde for, at:	
<ul style="list-style-type: none"> • International 'kritisk teknologi'-rådgivning skal løfte Danmarks strategiske partnerskaber. Danmark skal udvikle internationale partnerskaber, der kan løfte danske styrkepositioner og fremme strategiske indsatser med andre lande. Da kvanteteknologi, AI, mikrochips og bioteknologier også er blevet geo- og sikkerhedspolitik, vil der være behov for en styrket diplomatisk indsats for at ramme balancen mellem beskyttelse, konkurrence og internationalt samarbejde. • En åben dør-politik for virksomheder, som oplever at deres leverandørkæder eller kritiske produktionsled udfordres. • Speed processen for harmonisering af standarder op. EU-kommissionen speeder processen for harmonisering af standarder op, så virksomheder kan undgå unødvendige omkostninger til produktudvikling og dokumentation af regelefterlevelse, når de agerer globalt. 	

7. Gør op med ulige konkurrencevilkår

De aktuelle geopolitiske forhold gør det ekstra vigtigt at arbejde for en offensiv, europæisk handelspolitik. Her er handelsaftaler med vigtige, globale partnere vigtige. Dette vil både bidrage til at styrke virksomhedernes globale markedsmuligheder, men også styrke EU's alliancer og bånd til vigtige allierede.

DI foreslår:	Gør op med ulige konkurrencevilkår
Regeringen skal arbejde for, at:	
<ul style="list-style-type: none"> • EU bruger sine handelsdefensive instrumenter til at sikre, at udenlandske virksomheder konkurrerer på fair og lige vilkår med europæiske virksomheder på EU's indre marked, herunder styrke WTO's rolle, krav om adgang til tredjelands markeder, kontrol med statsstøtte og told på særlige varer for at sikre, at europæiske virksomheder ikke stilles ringere end virksomheder uden for Europa pga. uforholdsmæssig statsstøtte eller andre former for dumping. 	

8. Øg adgangen til kritiske råstoffer

Råstoffer er strategisk vigtige for Europas suverænitet og forsynings-sikkerhed. Mange produktionsvirksomheder er i dag dybt afhængige af kritiske råstoffer som f.eks. litium, nikkel, bor og magnesium. EU's import af kritiske råstoffer er imidlertid bundet op på enkelte ressourcerige lande, f.eks. Kina, hvilket medfører øget risiko for ustabilitet i virksomhedernes forsyningskæder, særligt set i lyset af de senere års geopolitiske uro. Dette kommer oveni, at den grønne og digitale omstilling af EU's økonomi ventes at medføre en voldsom

stigende global efterspørgsel efter kritiske råstoffer, hvorfor det er afgørende med en sikker og stabil forsyning af kritiske råstoffer til EU.

DI foreslår:	Øg adgangen til kritiske råstoffer
<p>Regeringen bør arbejde for, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • EU på kort sigt udbygger sit net af kritiske råstofpartnerskaber med ressourcerige tredjelande for at diversificere EU's forsyningskæder. • Bedre adgang til finansiering samt hastighed i forenkling og strømlining af tilladelser til strategiske råstofprojekter i hele værdikæden fra udvinding og forarbejdning til råstofproduktion. • Afsætte flere investeringer til forskning, innovation og bedre muligheder for genanvendelse af metaller, som indgår i produkter, samt udvikling af indsamlings-, sorterings- og genbrugsinfrastruktur på tværs af Europa. 	

9. Virksomhedernes IP-retteligheder skal sikres

IP-retteligheder er afgørende for at opretholde et konkurrencedygtigt erhvervsliv i EU, da de beskytter innovation, stiller virksomhederne stærkere i eventuelle kopieringssager, og skaber incitament til investering.

Derfor er det problematisk, når tredjelande, såsom Kina og USA, år for år indleverer et stigende antal patentansøgninger på europæisk og internationalt plan sammenlignet med europæiske virksomheder. I forlængelse heraf står europæiske virksomheder overfor et massivt problem med beskyttelsen af IP-retteligheder og kopiering af produkter i Kina.

EU-kommissionen skal derfor indgå og støtte internationale samarbejder om at styrke europæiske virksomheders retteligheder ligesom kommissionen bør vedtage lovgivning der sikrer virksomhedernes IP-retteligheder, og ikke fratager dem rettelighederne eller forkorter længden af beskyttelsen.

DI foreslår:	Virksomhedernes IP-retteligheder skal sikres
<p>Regeringen skal arbejde for, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • EU sikrer et gunstigt IP-miljø. Derfor er det problematisk at EU-Kommissionen fremsætter et forslag om tvangslicensering, der svækker virksomheders IP-retteligheder. Med forslaget vil EU-Kommissionen kunne tvinge virksomheder til at indgå licensaftaler med andre virksomheder i tilfælde af "kriser". Endvidere er det afgørende at 	

forretningshemmeligheder og know how explicit fjernes fra forslaget, da det direkte underminerer incitamentet til at investere i forskning og udvikling.

- **EU bør som minimum fastholde den regulatoriske databeskyttelsesperiode på 8 år i lægemiddelpakken**, som netop forhandles i Bruxelles. En forkortet databeskyttelsesperiode vil svække EU's konkurrenceevne og rammevilkårene for virksomhederne og beskyttelse af deres data.
- **EU bør sikre højere kvalitet og hurtigere tempo i godkendelserne af ansøgninger om rettigheder.**

10. Det skal være nemmere at dele data

Data er vores tids olie. Data er med til at transformere den måde vi producerer, forbruger og lever på, og kan ved den rette brug være nøglen til f.eks. personaliseret medicin og reducere af CO2-forbrug. Med andre ord, er data på mange måder nødvendig for en konkurrencedygtig udvikling af digitale løsninger. Dette ses f.eks. ved brugen af AI-modeller, hvor modellerne kun kan levere svar på baggrund af den data, som de besidder.

Ikke desto mindre sakker EU bagud i deling af data, trods store ambitioner om en samlet europæisk dataøkonomi. Hvis europæisk erhvervsliv skal lykkes med at fastholde vores konkurrenceevne i udviklingen og brugen af digitale løsninger, er det således afgørende, at vi får styrket etableringen og brugen af de europæiske dataspaces og sikret, at virksomhederne udnytter disse faciliteter bedst muligt.

DI foreslår:	Det skal være nemmere at dele data
Regeringen skal arbejde for, at:	
<ul style="list-style-type: none">• EU skal gå videre med dataspaces. EU går videre med udviklingen og brugen af europæiske dataspaces af høj kvalitet under hensyntagen til internationale datainitiativer og samtidig beskytte privatlivets fred, cybersikkerhed, intellektuel ejendomsret og forretningshemmeligheder.• Sikre især SMV'er adgang til vejledning og rådgivning om europæiske dataspaces.• Ikke mere lovgivning om datadeling. Der bør ikke indføres yderligere lovgivningsmæssige initiativer vedrørende datadeling. I stedet bør de eksisterende EU-retsakter evalueres, harmoniseres og tilpasses kritisk for at støtte datastrømme og ansvarlig datadeling.	